

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Євген ЯКОВИХ, 1988 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2010 році Одеську національну юридичну академію, і отримав повну вищу освіту за спеціальністю «Правознавство» та здобув кваліфікацію магістр права, працює в Адвокатському Об'єднанні «Адвокатська компанія «Якових та Партнери», виконав акредитовану освітньо-наукову програму Національного університету «Одеська юридична академія», Міністерства освіти і науки України, м. Одеса (ОП 37284 Право (081 Право)).

Разова спеціалізована вчена рада утворена наказом Національного університету «Одеська юридична академія», Міністерства освіти і науки України, м. Одеса від 04 липня 2025 року № 2082-10, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради	Лариси АРКУШІ , д.ю.н., професора, завідувача кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія»,
Рецензентів:	Вадима ПОЖАРА , к.ю.н., доцента, доцента кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія», Віктора ЗАВТУРА , к.ю.н., доцента, доцента кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія»,
Офіційних опонентів:	Ганни ТЕТЕРЯТНИК , д.ю.н., професора, завідувача кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Одеського державного університету внутрішніх справ, Дар'ї КЛЕПКИ , к.ю.н., старшого дослідника, старшої наукової співробітниці відділу дослідження проблем кримінального процесу та судоустрою Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса Національної академії правових наук України,

на засіданні 28 серпня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» Євгену ЯКОВИХ на підставі публічного захисту дисертації «**Конвенційні гарантії захисту права власності у кримінальному провадженні України**» за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано в Національному університеті «Одеська юридична академія», Міністерства освіти і науки України, м. Одеса.

Науковий керівник – Підгородинська Анастасія Вікторівна, к.ю.н., доцент, доцент кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія».

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Наукова новизна одержаних результатів обумовлена тим, що дана робота є унікальним комплексним дослідженням теоретичних і практичних проблем дотримання конвенційних гарантій захисту права власності у кримінальному провадженні крізь призму здійснення правового аналізу впроваджених законодавством обмежень майнових прав осіб у кримінальному провадженні та механізмів захисту таких прав як невід'ємної частини дотримання конвенційних стандартів права на мирне володіння майном, в якому, на основі критичного опрацювання теорії кримінального процесу та аналізу правозастосовчої практики було сформульовано наукові висновки концептуального характеру, які мають наукове і практичне значення, що сприяло вирішенню низки завдань практичного характеру, зокрема:

у перше:

сформульовано поняття «конвенційний механізм захисту права власності у кримінальному провадженні» як системи національних та міжнародних органів, організацій, інституцій (інституційна складова), а також правових норм, що закріплюють основоположні гарантії, механізми та процедури захисту права власності осіб під час здійснення кримінального провадження, а отже, включають передбачені законом форми, методи і способи, що використовуються з метою належного захисту конвенційних прав під час здійснення кримінального провадження (нормативна складова);

запропоновано власну структурно-організаційну систему конвенційного механізму захисту права власності у кримінальному провадженні шляхом її поділу на інституційну та нормативну складові;

запропоновано та обґрунтовано ідею запровадження 48-годинного строку, протягом якого тимчасово вилучене майно має бути повернуте власнику (законному володільцю);

запропоновано доповнити ч. 5 ст. 173 КПК України положеннями щодо необхідності визначення в ухвалі слідчого судді, суду про арешт майна строку перебування майна під арештом та порядку звернення прокурора, слідчого за погодженням з прокурором із клопотанням до слідчого судді, суду про продовження строку застосування арешту майна;

обґрунтовано потребу в установленні граничного строку перебування арештованого майна в управлінні АРМА;

сформовано власне бачення правової конструкції «передача майна на відповідальне зберігання» на підставі таких критеріїв як об'єкт, підстави та суб'єктний склад;

запропоновано доповнити ч. 1 ст. 303 КПК України положенням щодо можливості оскарження рішення слідчого про відмову в задоволенні клопотання про передачу майна на відповідальне зберігання особою, якій відмовлено у задоволенні клопотання, тобто, власником (законним володільцем), її представником, законним представником чи захисником;

запропоновано доповнити ч. 7 ст. 100 КПК України положеннями щодо порядку, суб'єктів ініціювання та прийняття рішення про передачу майна на відповідальне зберігання, а також встановлення строків здійснення фактичної передачі;

запропоновано конкретизувати повноваження слідчого, визначені у ч. 2 ст. 40 КПК України, шляхом доповнення можливістю приймати рішення про передачу майна на відповідальне зберігання;

запропоновано доповнити перелік повноважень керівника органу досудового розслідування, визначений п. 5-7 ч. 2 ст. 39 КПК України, щодо можливості прийняття рішень про передачу майна на відповідальне зберігання у випадку ініціювання такої передачі слідчим;

обґрунтовано механізм заявлення додаткової вимоги про встановлення процесуального строку виконання судового рішення як гарантії забезпечення виконання сторонами кримінального провадження покладених на них судовим рішенням обов'язків;

запропоновано доповнити ч. 1 ст. 309 КПК України положенням щодо можливості оскарження ухвали слідчого судді про відмову у задоволенні клопотання про скасування арешту на майно у апеляційному порядку;

обґрунтовано необхідність законодавчої зміни стадії подання та розгляду учасниками кримінального провадження скарг та заперечень, поданих в порядку ч.ч. 2, 3 ст. 303 КПК України та ч. 3 ст. 309 КПК України, з підготовчого провадження на стадію судового розгляду;

запропоновано доповнити ст. 350 КПК України та ст. 363 КПК України положеннями щодо можливості розгляду скарг та заперечень, поданих учасниками кримінального провадження в порядку ч.ч. 2, 3 ст. 303 КПК України та ч. 3 ст. 309 КПК України;

запропоновано доповнити ст. 350 КПК України імперативною вказівкою про необхідність розгляду судом клопотань про скасування арешту майна по суті в порядку ч. 2 ст. 174 КПК України на стадії судового розгляду;

запропоновано передбачити можливість передавати речові докази на відповідальне зберігання третій особі – професійному зберігачу у випадку здійснення кримінальних проваджень, об'єктом посягання в яких є право власності на таке майно;

обґрунтовано потребу у внесенні терміну «професійний зберігач» та відповідної посади в Закон про АРМА, наділяючи його спеціальним статусом, та схожими до вже існуючих у даному Законі правами та обов'язками;

обґрунтовано потребу у встановленні мінімальної вартості речового доказу (більше 30 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб) при передачі майна на відповідальне зберігання професійному зберігачу, право власності на яке є предметом посягання у кримінальному провадженні;

обґрунтовано необхідність розробки та прийняття спеціального закону з метою врегулювання питань, пов'язаних із відшкодуванням шкоди за рахунок Державного бюджету України, або деталізувати механізм вирішення таких питань у ч. 3 ст. 127 КПК України;

удосконалено:

аргументацію на підтримку ідеї щодо необхідності надання майну, вилученому на підставі ухвали слідчого судді під час обшуку, огляду житла чи іншого володіння особи, та майну, вилученого в ході тимчасового доступу до речей і документів, правового статусу «тимчасово вилучене»;

доктринальну позицію щодо тлумачення змісту такої правової категорії як «тимчасово вилучене майно»;

теоретичну модель розмежування окремих процесуальних етапів стадії судового провадження у кримінальному процесі;

наукове бачення щодо необхідності обов'язкового повідомлення власника (законного володільця) про проведення щодо належного йому майна тих чи інших процесуальних дій (на кшталт, накладення арешту) в межах кримінального провадження;

законодавчу позицію в частині визначення критеріїв розмежування речових доказів, які підлягають передачі на відповідальне зберігання, шляхом розробки окремої класифікації таких критеріїв;

наукову думку щодо необхідності конкретизації строків виконання судових рішень в аспекті такої оціночної часової категорії як «негайно» шляхом визначення граничного строку такого виконання;

набуло подальшого розвитку:

підхід щодо розмежування правових категорій «правосуддя» та «судовий контроль» у розрізі кримінального процесу;

поняття «конвенційні гарантії захисту права власності» як сукупності взаємопов'язаних і найбільш ефективних, з цієї причини виокремлених на міжнародно-правовому рівні (у конвенціях, деклараціях, пактах), правових засобів і способів, що застосовуються у випадку порушення чи обмеження цього права та спрямовані на його відновлення і забезпечення майнових прав та інтересів під час кримінального провадження;

законодавча пропозиція щодо врегулювання питання строків перебування майна під арештом шляхом встановлення не більш ніж 2-місячного строку із можливістю його продовження шляхом звернення прокурора, слідчого за погодженням із прокурором із клопотанням про продовження строку застосування арешту майна.

Дисертація виконана українською мовою.

За змістом дисертація відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Здобувач має 11 наукових публікацій, серед яких 5 наукових статей, включених МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, та 6 тез – у збірниках матеріалів міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях:

Якових Є. В. Теоретико-правові та практичні питання реалізації конвенційного права власності при здійсненні тимчасового вилучення майна у кримінальному провадженні. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2024. Т. 1, № 128. С. 415–421

Якових Є.В. Передача транспортного засобу на відповідальне зберігання власнику у кримінальному провадженні: кримінальний процесуальний аспект. *Електронний фаховий журнал «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2024. Випуск № 2. С. 743–747.

Якових Є.В. Конвенційний механізм захисту прав осіб у кримінальному провадженні: загальні питання. *Збірник наукових праць «Актуальні проблеми політики»*. 2024. № 73. С. 215-221

Якових Є.В. Елементи конвенційного механізму захисту права власності у кримінальному провадженні. *Київський юридичний журнал*. 2024. № 5. С. 82-89

Якових Є.В. Обмеження права власності та ефективне управління майном у кримінальному провадженні. *Науковий фаховий журнал «Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Юридичні науки»*. 2024. № 2. С. 117-123.

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти) та висловили зауваження:

Лариса АРКУША, д.ю.н., професор, завідувач кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету

«Одеська юридична академія», зазначила, що підтримує у повному обсязі всі ті висновки, які були надані шановними офіційними опонентами, рецензентами, які дуже глибоко дослідили та зробили експертну оцінку здійсненого дослідження. Від себе наголосила, що на захисті всі бачили практика, можна було спостерігати впевненість в тому, що «Я тільки правий, тільки я і ніхто інший», що побачили та відчували на собі офіційні опоненти, що є правильним, оскільки так і повинен вести себе саме дисертант, наголошуючи на тому, що саме він приносить найголовніше, акцентувати увагу на найголовніших моментах дисертаційного дослідження, на яке він витратив 4 роки свого життя разом з науковим керівником. Висловила слова вдячності. Крім цього, зазначила, що, на її погляд, за результатами такого дослідження члени ради (як потенційні клієнти АО) можуть бути стовідсотково впевнені в тому, що будуть в подальшому захищені. Погодилася, що хотілося б побачити майбутню монографію науковця, який вже «народився» і додала, що методичні рекомендації як адвоката для слідчих та адвокатів (колег) також було б дуже вдалою ідеєю, тому деяким потрібно повчитися в дисертанта. Висловила слова подяки. Констатувала, що Євген Володимирович у повному обсязі оволодів всіма навичками, які були необхідними для того, щоб здійснити таке якісне дослідження і, крім того, зазначила, що і методологічна, і теоретична складова роботи на дуже високому рівні, всі завдання були виконані повністю, а автор – Євген Володимирович, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Вадим ПОЖАР, к.ю.н., доцент, доцент кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія», зауваження виклав у наданій рецензії та оголосив під час виступу, у дискусії зазначив, що відбувся достойний захист, «народжується» достойний доктор філософії, висловив думку, що здобувач заслуговує на це, оскільки проведений захист показав, що дисертант оволодів достатнім рівнем навичок, компетентностей для проведення наукового дослідження для того, щоб робити ґрунтовні пропозиції, висновки, які мають не тільки теоретичне, а й практичне значення для майбутнього розвитку, та вдосконалення діючого кримінального процесуального законодавства. Побажав дисертантові на цьому не зупинятися, відзначив, що здобувач заявив про свої амбіції і висловив переконання, що надалі всі будуть спостерігати та читати його публікації в наукових фахових журналах, які будуть мати конкретний практичний напрям і дуже буде цікаво дізнатися про якісь новини практики саме з його публікацій. Зазначив, що безумовно буде підтримувати рішення ради про присудження ступеня доктора філософії Євгену Володимировичу і бажав натхнення в майбутніх дослідженнях.

Віктор ЗАВТУР, к.ю.н., доцент, доцент кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія», зауваження виклав у наданій рецензії та оголосив під час виступу, у дискусії зазначив, що сміливим

був навіть сам вибір теми дисертації, тому що навів приклад, що сам все своє професійне життя викладає дисципліни, які пов'язані з використанням практики ЄСПЛ в кримінальному провадженні, застосування положень Конвенції, тому може впевнено сказати, що для нього особисто питання реалізації ст.1 протоколу 1 є найскладнішим. Чому? Тому що виникає дуже багато питань, не лише пов'язаних з кримінальним правом, але і з цивільним та іншими галузями права, тому, щоб поставити завдання з дослідження у цій царині – це вже смілива мета, проте вказав, що вона цілком була реалізована і всі ті завдання, які стояли перед дисертантом, вони були виконані, були отримані нові наукового обґрунтовані результати і з тексту дисертаційного дослідження та тих впевнених аргументів, які висловив дисертант, все говорить про те, що здобувач заслуговує на присудження ступеня доктора філософії та висловив бажання підтримати таке рішення під час голосування.

Ганна ТЕТЕРЯТНИК, д.ю.н., професор, завідувач кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Одеського державного університету внутрішніх справ, зауваження виклав у наданому відгуку та оголосила під час виступу, у дискусії зазначила, що відбувся дуже цікавий та насичений захист, вказала, що здобувач оперує дуже добре не тільки науковим категоріальним апаратом, але і наводить приклади з правозастосовної практики, судової практики, рішень Верховного Суду, рішення ЄСПЛ – це все свідчить про те, що відбувалася не лише дисертаційна робота, але і здобувач сформувався як такий, що заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі «Право». Відзначила, що за традицією, коли хороша робота, варто зазначити, що всі чекатимуть на монографію, проте порадила не затягувати, оскільки законодавство змінюється, а дисертантові є що сказати з цього приводу. На останок зазначила, що з таким процесуальним опонентом їй би не хотілося зустрітися в суді.

Дар'я КЛЕПКА, к.ю.н., старший дослідник, старша наукова співробітниця відділу дослідження проблем кримінального процесу та судоустрою Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса Національної академії правових наук України, зауваження виклав у наданому відгуку та оголосила під час виступу, у дискусії зазначила, що погоджується з тим, що робота відбулася, з чим привітала наукового керівника та дисертанта, вказала, що її вразив рівень, на якому дисертант відстоює позиції, викладені в дисертації, тобто це не просто «стояння на своїй позиції», а наведення нових аргументів, що свідчить про високий рівень підготовки дисертанта. Вказала, що робота виконана на належному рівні і захист так само доводить, що робота є самотійною та творчою працею. Приєдналася до побажання щодо виходу монографії.

Результати відкритого голосування:

«За» - 5 членів ради,

«Проти» - немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **Євгену ЯКОВИХ** ступінь доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова

разової спеціалізованої вченої ради

Лариса АРКУША